

Minden nehézségben meglátni a lehetőséget

A harmadik csoport

Zsigmond András

Egy kedves mérnöktársam emlékezetes mondása volt, hogy háromféle ember van. Vannak az aktívak, akik megcsinálják; vannak a szemlélők, akik nézik, ahogy megcsinálják; míg a harmadik csoportba tartozók észre sem veszik, hogy valami történt. Ilyen kétségekkel zárult számomra a Portfolio építőipari konferenciája, amit három szekcióban, rengeteg előadóval tartottak meg, és majd minden szekció panelbeszélgetéssel zárult, több száz résztvevővel, miniszteri és államtitkári előadásokkal fűszerezve. A szervezés piaci alapon történt, átsütött, hogy jelentős többségben voltak azok, akik mindenképpen szerepelni kívántak, bemutatva tevékenységüket és terméküket. Persze a technika mai állásának bemutatása, a piaci lehetőségek ismerte fontos és érdekes, ugyanakkor mintha fontosabb lettek volna a kapcsolatépítések, mint a szakmai előadások.

Lázár János miniszter bevezető előadásában őszintén bevallotta, hogy még egy jó évig ne számítsunk semmi piacélenkítő kormányzati intézkedésre, állami megrendelés nem várható, aki életben akar maradni, igyekezzen a magánszektor irányába mozdulni. A konferencián mégis olyan érzése volt az embernek, mintha egy aktív csúf formában lévő gazdaság szereplői találkoznának, a kevés jóval kecsgető jövő pedig egyáltalán nem lenne hatással a résztvevőkre – ebben a regiszterben igazán furcsa volt a jelenlévők kicsattanó vidámsága.

A szakmai szempontok érvényre juttatása érdekében harminc éve igyekszik a szakma befolyásolni a politikát. Hogy milyen eredménnyel, arra első elnökünk, dr. Hajtó Ödön egyszavas összefoglalását érzem a legtalálóbbnak: Vesztettünk! Mi, magyarok persze hajlamosak vagyunk a pesszimizmusra, és mindenről azonnal ki tudjuk fejteni, hogy miért rossz, vagy miért nem fog sikerülni. Az egyik előadásomon feltettem a hallgatóságoknak a kérdést: az elmúlt hónapokban beszélgetett valaki arról, hogy az ÉKM mi mindent csinál rosszul, vagy hogy miben, hogyan van eltévedve? A válaszadók mintegy 80 százaléka szerint rosszul mennek a dolgok a szaktárcánál. A következő kérdés: jó, hogy

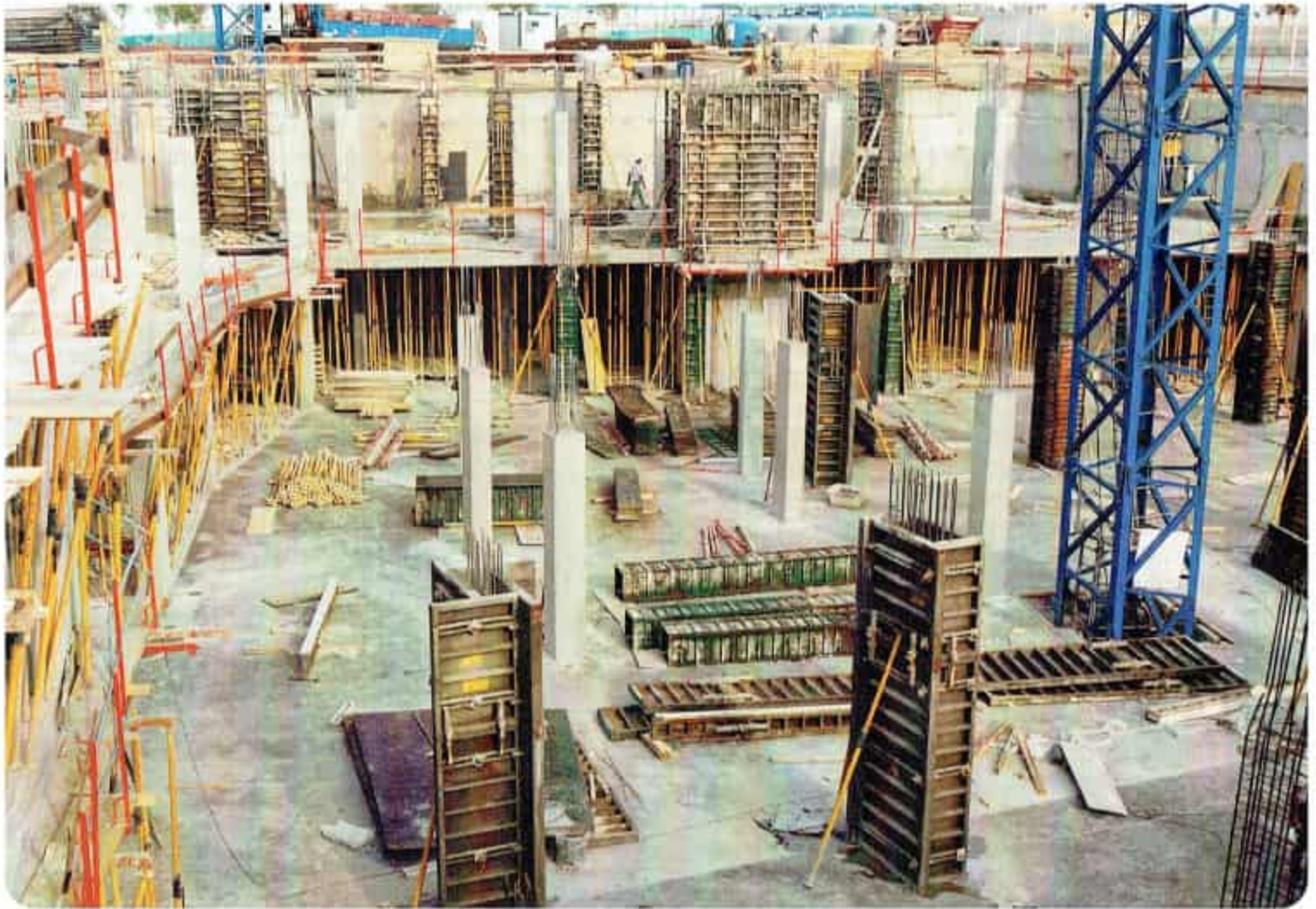
három évtized után újra van minisztériuma az építőiparnak? A pozitív válaszok aránya mindössze 10 százalék volt. Miért van az, hogy mi csak a negatív hírekre, információra vagyunk érzékenyek, a pozitív jelenségeket meg sem látjuk?

Térjünk most ki a beruházási törvényre! Milyen újdonságok vannak az új törvényben? Nem jó, hogy le van írva, mi a dolga az egyes minisztériumoknak egy beruházásban? Nem jó, hogy a Beruházási Folyamatok Rendszere és Tervezési Folyamatok Rendszere jogszabályban lesz megerősítve, vagy hogy jogszabály foglalja össze, hogyan kell egy beruházást jól előkészíteni? Nem jó, ha tudjuk, melyik lépésnek ki a felelőse; hogy a beruházáslebonyolító ismét szakmákként lett elismerve; hogy szétválasztják a beruházáslebonyolító és a műszaki ellenőr tevékenységét? Nem jó, hogy ismét lesz tervellenőrzés és költségszakértő? Nem jó, hogy a projektköltség számítása minden egyes tervfázisra elő van írva; hogy a versenyek lebonyolítása (talán) beruházáslebonyolító irányítása alatt lesz és nem a FAKSZ-éban? Nem jó, hogy a jogszabály csak az elveket írja le, a részletszabályokat pedig a szakmára bízta? Nem jó, hogy törvény hivatkozik az MMK- és MÉK-díjsszabásra, vagy hogy szakmai szervezetek kezébe teszik a tervek tartalmi követelményeit?

Ismer valaki olyan helyzetet az elmúlt harminc évben, amikor egy államtitkár, sőt esetenként maga a miniszter 30-40 szakembert is megkérdezett és meghallgatott egy hónapokon keresztül tartó programban, előre leírt ütemterv szerint? Ami manapság itt történik, az a mérnökszakma legnagyobb sikere évtizedek óta. Ilyen a rendszerváltás óta nem történt. Látja ezt valaki?

A fenti „újdonságok” jelentős része a Magyar Mérnöki Kamara és az ÉVDSZ ötleteiből, szakmai anyagaiból vagy lobbitevékenységéből származik, vagyis a szakmai vélemények sok eleme beépült a törvénybe. Tudom, hogy a részletszabályok kidolgozása során nem minden javaslatunkat fogadják el, sok téves nézet, vélemény forog körülöttünk (még a szakmabeliek körén belül is), de eddig a kutya sem kérdezett – legfeljebb egy-két jónevű cégvezetőt vagy „szakmai potentátot” (új nevén influenzszert) hallgattak meg. Ez valami teljesen új. Persze én is tudom, hogy az új törvényben rengeteg kikaput, kikerülési lehetőséget hagytak. Ez eddig is megvolt, viszont újdonság, hogy le van írva, mi a korrekt szerződés, mi a jó előkészítés, kinek mi a dolga, hogyan kell egy beruházást beindítani vagy leállítani stb.

A konferencia egyik panelbeszélgetésén Wagner Ernő MMK-elnök feltett egy kérdést a hallgatóságoknak: mit

várnak az új jogi környezettől (beruházási, építészeti tv.)? A szavazás eredménye: 2% szerint végre elismerik a szakmát, 24% szerint nő a bürokrácia, 30% szerint hatékonyabb lesz az építésgazdaság, 43% szerint pedig semmit sem várhatunk az új törvényektől, vagyis mintegy 70% negatívan, pesszimistán ítéli meg az új jogszabályokat. Tudom, hogy a szektor jelenleg a mélypont felé halad, ráadásul egyre gyorsuló ütemben, és még nem értünk a gödör aljára, de ez tényleg eltakarja, hogy a szakma a „törvénycsinátók” körében ilyen sikert még soha nem ért el? Tényleg nem látszik, hogy az MMK és az ÉVOSZ együttműködése és együttgondolkodása, vagyis a szakma ilyen mértékben még soha nem került a törvényhozók közelébe? Lehetséges, hogy az építőipar fontos szereplői a bevezetőben említett azon harmadik csoportba tartoznak, akik nem veszik észre, hogy történik valami? Mi ez? Kommunikációs hiba, átlátási hiányosság, vagy a magyar negatív mentalitás kérdése?

Nem érdekvédelem, ha ingyen adjuk a szabványokat, bár lehet jogos gazdasági kérdés. Az érdekvédelem sokkal általánosabb kérdés: a mérnöki szakma elismertsége, megbecsülése, tiszta szabályrendszer megalkotása, a szerződés szentségének helyreállítása, az együttműködés erősítése, a kiskapuk bezárása, ezek és hasonlóak az igazi,

elérendő közös érdekünk. És most ebben vagyunk a legsikeresebbek. Miért nem látszik mindannyiunk számára?

Sok pozitívumot tartalmaznak az új előírások, mégis sokan szkeptikusok, pedig ha jobban belegondolunk, a Magyar Mérnöki Kamara és az ÉVOSZ együttműködése révén most olyan lehetőségek nyílnak meg előttünk, amilyenekre korábban nem volt példa. Igaz ez annak ellenére, hogy a pesszimisták (vagy realisták) jogosan tartanak azoktól a kiskapuktól, amelyek beépülnek a rendszerbe. Ha képesek vagyunk meglátni és kihasználni a kínálkozó lehetőségeket, ha akarjuk, hogy változtassunk hozzáállásunkon és az együttműködésre helyezzük a hangsúlyt, akkor van esélyünk a felemelkedésre. Bizom benne, hogy a mérnöki kamara az első csoportba fog tartozni, és tevékenyen részt vesz majd szakmánk jövőjének alakításában.

Végezetül hadd idézzem Winston Churchill híres mondatát: „A pesszimista minden lehetőségben látja a nehézséget, az optimista minden nehézségben meglátja a lehetőséget.” Azt kívánom mindannyiunknak, legyen erőnk és bátorságunk optimistának lenni, még akkor is, ha a körülmények nem éppen kedvezőek. Mert rajtunk múlik, hogy a szakmánk melyik utat választja: a folyamatos panaszzkodást, vagy a cselekvést és az építkezést.